

ՀՀ սահմանադրական դատարան

2020-2022

ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻ ՄԻՋՆԱԺԱՄԿԵՏ ԾԱԽՍԱՅԻՆ ԾՐԱԳՐԻ

ԵՎ 2020

ԹՎԱԿԱՆԻ ԲՅՈՒՋԵՏԱՅԻՆ ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՄԱՆ ՀԱՅՏ

1. ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՄԻՏՈՒՄՆԵՐԸ ՆԱԽՈՐԴՈՂ ՄԻՋՆԱԺԱՄԿԵՏ ՀԱՏՎԱԾՈՒՄ

ՀՀ սահմանադրական դատարանը 2017թ-ին մեծ ուշադրություն է դարձրել սահմանադրական փոփոխությունների հիման վրա մարդու իրավունքների երաշխավորման, ապահովման ու պաշտպանության և իրավունքի գերակայության սկզբունքի իրացման հարցերին: Միաժամանակ կարևորել է այն հանգամանքը, որ օրինաստեղծ ողջ գործունեությունն ուղղված է եղել սահմանադրական փոփոխությունների օրենսդրական ապահովմանը:

2018թ-ի ընթացքում քննություն առնելով վիճարկվող նորմատիվ իրավական ակտերի սահմանադրականության հարցերը, հիմնականում հաշվի է առնվել մարդու և քաղաքացու հիմնական իրավունքների և ազատությունների ապահովման, պաշտպանության, ազատ իրականացման անհրաժեշտությունը, դրանց սահմանափակումների թույլատրելիությունը և որոշակիությունը, ինչպես նաև գնահատվել է ոչ միայն հիմնական իրավունքների և ազատությունների երաշխավորվածությունը, այլ նաև շեշտվել է դրանց արդյունավետ իրականացման համար անհրաժեշտ օրենսդրական կազմակերպական կառուցակարգեր և ընթացակարգեր սահմանելու անհրաժեշտությունը: Հիշյալ ժամանակահատվածում Սահմանադրական դատարանի մի շարք որոշումներով, Սահմանադրության 170-րդ հոդվածի 3-րդ մասով, «Սահմանադրական դատարանի մասին» սահմանադրական օրենքի 68-րդ հոդվածի 9-րդ մասի 4-րդ կետով և 19-րդ մասով սահմանված դեպքերում, իրավական անվտանգության ապահովման նպատակով սահմանվել են Սահմանադրական դատարանի որոշումներով Սահմանադրությանը հակասող ճանաչված դրույթների ուժը կորցնելու ողջամիտ վերջնաժամկետներ՝ հնարավորություն տալով Ազգային ժողովին, Կարավարությանը վիճարկվող դրույթների իրավակարգավորումները համապատասխանեցնելու Սահմանադրական դատարանի կոնկրետ որոշումների պահանջներին: Ոչ եզակի դեպքերում, մինչև անհրաժեշտ օրենսդրական կազմակերպական կառուցակարգեր և ընթացակարգեր սահմանելը, Սահմանադրական դատարանը Սահմանադրության դրույթների վերաբերյալ նորմատիվ իրավական ակտերի սահմանադրականությունը գնահատելիս արտահայտել է իրավական դիրքորոշումներ, որոնք կոչված են իրավակիրառ պրակտիկան նպատակաուղղելու նորմատիվ իրավական ակտն իրենց սահմանադրաիրավական բովանդակությանը համապատասխան ընկալելու և դրանց համապատասխան կիրառումն ապահովելու ուղղությամբ՝ հարկապես այն դեպքերում, երբ խոսքը վերաբերել է մարդու և քաղաքացու հիմնական իրավունքների ու ազատությունների անմիջական գործողության ապահովմանը:

2. ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԸ ԵՎ ԹԻՐԱԽՆԵՐԸ ՄԺԾԾ ԺԱՄԱՆԱԿԱՀԱՏՎԱԾՈՒՄ

ՀՀ սահմանադրական դատարանի քաղաքականության հիմնական նպատակն է ապահովել սահմանադրության գերակայությունը:

Նպատակը	Ծրագրի դասիչը և	Ծրագրի վերջնական արդյունքները	Կապը ՀՀ կառավարության
---------	-----------------	-------------------------------	-----------------------

2020-2022 ՄԺԾԾ և 2020 բյուջետային հայտերի կազմման մեթոդական ցուցումներ

	անվանումը	Չափորոշիչը	Ելակետը		Թիրախը		ծրագրով սահմանված քաղաքականության թիրախների հետ
			Ցուցանիշը	Ժամկետը	Ցուցանիշը	Ժամկետը	
ՀՀ-ում սահմանադրական արդարադատության հրականացումը և սահմանադրության գերակայության ապահովում	1092 ՀՀ սահմանադրական դատարանի գործունեության ապահովում	Սահմանադրական իրավունքի խախտման դեպքերի բացահայտում, քանակ հար	16	2018թ	7	2022թ	ՀՀ-ում սահմանադրականության գերակայության ապահովում

Հաշվի առնելով դատաիրավական համակարգի բարեփոխումները՝ թիրախային ցուցանիշը նվազման միտում ունի:

Սահմանադրական դատարանի ընդունած որոշումների կատարման վիճակի վերաբերյալ տարեկան հաղորդումը տեղադրված է concourt.am կայքում:

3. ԾԱԽՍԱՅԻՆ ԳԵՐԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՄԺԾԾ ԺԱՄԱՆԱԿԱՀԱՏՎԱԾՈՒՄ

Ծախսերը իրականացվում են ՀՀ սահմանադրական դատարանի գործունեության ապահովման նպատակով:

Գերակա ծախսային ուղղությունները ՄԺԾԾ ժամանակահատվածի համար՝ (ըստ գերակայությունների նվազման)	Հիմնավորումներ
Ապարատի պահպանման ծախսեր	ՀՀ սահմանադրական դատարանի մասին օրենք

4. ՄԺԾԾ ԺԱՄԱՆԱԿԱՀԱՏՎԱԾՈՒՄ ԻՐԱԿԱՆԱՑՎԵԼԻՔ ԾԱԽՍԱՅԻՆ ԾՐԱԳՐԵՐԸ

4.1. Պարտադիր և հայեցողական ծախսերը

«Սահմանադրական դատարանի պարտադիր ծախսերն ուղղված են դատարանի գործունեության ապահովմանը: Այն ընդգրկում է 1. «Սահմանադրական դատարանի գործունեության և սահմանադրական արդարադատության ապահովում ու 2. «Սահմանադրական դատարանի պահուստային ֆոնդ միջոցառումները:

Հայեցողական ծախսերին դասվում են «Սահմանադրական դատարանի տեխնիկական հագեցվածության բարելավում և «Սահմանադրական դատարանի տրանսպորտային սարքավորումներով հագեցվածության բարելավում միջոցառումները: Վերջիններս ապահովում են «Սահմանադրական դատարանի գործունեության բնականոն աշխատանքը:

Դասիչը		Միջոցառման անվանումը	Պարտադիր կամ հայեցողական պարտավորությունների շրջանակը ¹	Պարտադիր պարտավորության շրջանակներում գործադիր մարմնի հայեցողական իրավասությունների շրջանակները ²	Պարտադիր կամ հայեցողական պարտավորությունը սահմանող օրենսդրական հիմքերը ³
Ծրագիր	Միջոցառում				
Պարտադիր ծախսերին դասվող միջոցառումներ, այդ թվում՝					
1092	11001	«Սահմանադրական դատարանի գործունեության և սահմանադրական արդարադատության ապահովում»	պարտադիր	Ներկայացուցչական ծախս և գործուղումների ծախս	«Սահմանադրության 167 հոդված»

¹ Ներկայացվում է համապատասխան միջոցառման շրջանակներում իրականացվող պարտադիր (պարտադիր ծախսերին դասվող միջոցառումների դեպքում) կամ հայեցողական (հայեցողական ծախսերին դասվող միջոցառումների դեպքում) պարտավորությունների համառոտ նկարագիրը՝ այդ թվում մատուցվող ծառայությունների, տրամադրող օրենսդրությունների և շահառուների շրջանակը:

² Սյունակը լրացվում է միայն պարտադիր ծախսերին դասվող միջոցառումների համար:

³ Սյունակում կատարվում են հղումներ պարտադիր ծախսային պարտավորությունները սահմանող օրենքների և միջազգային պայմանագրերի կոնկրետ դրույթների վրա, իսկ այդ պարտավորությունների շրջանակներում գործադիր մարմնի վերապահված հայեցողական իրավասությունների դեպքում՝ նաև այդ իրավասությունները սահմանող իրավական ակտերի վրա: Հայեցողական ծախսերին դասվող միջոցառումների դեպքում կատարվում են հղումներ այդ ծախսային պարտավորությունները սահմանող իրավական ակտերի վրա:

1092	11002	« սահմանադրական դատարանի պահուստային ֆոնդ»	պարտադիր	Որոշվող ծախսային ուղղությունները	« սահմանադրական դատարանի մասին օրենքի 3-րդ հոդ, 5-րդ կետ»
Հայեցողական ծախսերին դասվող միջոցառումներ, այդ թվում՝					
Շարունակական բնույթի հայեցողական ծախսերին դասվող միջոցառումներ, այդ թվում՝					
Շարունակական բնույթի հայեցողական ծախսերին չդասվող միջոցառումներ, այդ թվում՝					
1092	31001	« սահմանադրական դատարանի տեխնիկական հագեցվածության բարելավում»	հայեցողական	Նախատեսվում է վարչական սարքավորումների ձեռքբերում	« սահմանադրական դատարանի մասին օրենքի 3-րդ հոդ, 1-ին կետ»

4.2. Գոյություն ունեցող ծախսային պարտավորությունները

«
սահմանադրական դատարանը գոյություն ունեցող պարտավորությունների գծով ծախսային խնայողություններ չունի:

8. ՄԺԾԾ ԺԱՄԱՆԱԿԱՀԱՏՎԱԾՈՒՄ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԻ ԱՄՓՈՓՈՒՄ

2020-2022 թթ ժամանակահատվածի համար ֆինանսական պահանջները համապատասխանում են գոյություն ունեցող պարտավորություններին և նոր նախաձեռնություններ չեն նախատեսվում:

9. ՀԱՅՏԻ ՀԵՏ ԿԱՊՎԱԾ ՌԻՍԿԵՐԸ

Հայրով ներկայացված ցուցանիշները հիմնականում իրապեսական են և հիմնվում են նախորդ տարիների փորձի վրա:

Ռիսկի նկարագրությունը	Երևոյթի հանդես գալու հավանականությունը ⁴	Հնարավոր նպատակների և արդյունքային ցուցանիշների վրա ազդեցությունը	Ռիսկի կանխման/ հաղթահարման հնարավոր ուղիները
ՍԴ բնականոն աշխատանքի հաթարում	5	բացասական	Կայացված որոշումների կատարումը

⁴ Ներկայացնել 1-5 թվանշանով, որտեղ 1 թվանշանը ենթադրում է առավել բարձր հավանականություն 2020-2022 ՄԺԾԾ և 2020 բյուջետային հայտերի կազմման մեթոդական ցուցումներ

Հավելված N 5. Բյուջետային ծրագրերի գծով ծախսերի բաշխումն ըստ բյուջետային ծախսերի գործառական դասակարգման տարրերի

Ծրագրային դասիչը	Ծրագիր /Միջոցառում	Գործառական դասակարգման ⁵			2018թ փաստ. (հազ. դրամ)	2019թ սպասվող (հազ. դրամ)	2020թ բյուջե (հազ. դրամ)	2021թ բյուջե (հազ. դրամ)	2022 թ բյուջե (հազ. դրամ)
		Բաժին	Խումբ	Դաս					
1092	ՀՀ սահմանադրական դատարանի գործունեության ապահովում	X	X	X	571049.8	725472.9	728909.0	737212.4	744009.8
11001	ՀՀ սահմանադրական դատարանի գործունեության և սահմանադրական արդարադատության ապահովում	03	03	01	562267.7	704056.6	714617.0	719757.3	729421.4
11002	ՀՀ սահմանադրական դատարանի պահուստային ֆոնդ	03	03	01	8782.1	14225.0	14292.0	14455.1	14588.4
31001	ՀՀ սահմանադրական դատարանի տեխնիկական հագեցվածության բարելավում	03	03	01		7191.3		3000.0	
<Ծրագրի դասիչը>	<Ծրագրի անվանումը>	X	X	X					
<Միջոցառման դասիչը>	<Միջոցառման անվանումը>								
.....								
.....									

⁵ Լրացվում են բյուջեբարային ծրագրերի միջոցառումների բովանդակությանը համապատասխանող բյուջեբարային ծախսերի գործառական դասակարգման բաժնի, խմբի և դասի կոդերը: Բյուջեբարային ծրագրերի մակարդակում այս սյունակները չեն լրացվում:

Հավելված N 8. Բյուջետային ծրագրերի/միջոցառումների գծով ծախսերը՝ վարչատարածքային բաժանմամբ (ըստ մարզերի)

Ծրագրային դասիչը	Ծրագիր /Միջոցառում	2018թ փաստ. (հազ. դրամ)				2019թ սպասվող (հազ. դրամ)				2020թ բյուջե (հազ. դրամ)				2021թ բյուջե (հազ. դրամ)				2022 թ բյուջե (հազ. դրամ)			
		Ընդամենը	<Մարզի անվանումը> ⁶	<Մարզի անվանումը>	...	Ընդամենը	<Մարզի անվանումը>	<Մարզի անվանումը>	...	Ընդամենը	<Մարզի անվանումը>	<Մարզի անվանումը>	...	Ընդամենը	<Մարզի անվանումը>	<Մարզի անվանումը>	...	Ընդամենը	<Մարզի անվանումը>	<Մարզի անվանումը>	...
1092	ՀՀ սահմանադրական դատարանի գործունեության ապահովում	571049.8				725472.9				728909.0				737212.4				744009.8			
11001	ՀՀ սահմանադրական դատարանի գործունեության և սահմանադրական արդարադատության ապահովում	562267.7				704056.6				714617.0				719757.3				729421.4			
11002	ՀՀ սահմանադրական դատարանի պահուստային ֆոնդ	8782.1				14225.0				14292.0				14455.1				14588.4			
31001	ՀՀ սահմանադրական դատարանի տեխնիկական հագեցվածության բարելավում					7191.3								3000							

⁶ Բացել բյուջետային ծախսերը առանձին մարզերի մակարդակով

Ծրագրային դասիչը	Ծրագիր /Միջոցառում	2018թ փաստ. (հազ. դրամ)				2019թ սպասվող (հազ. դրամ)				2020թ բյուջե (հազ. դրամ)				2021թ բյուջե (հազ. դրամ)				2022 թ բյուջե (հազ. դրամ)			
		Ընդամենը	<Մարզի անվանումը> ⁶	<Մարզի անվանումը>	...	Ընդամենը	<Մարզի անվանումը>	<Մարզի անվանումը>	...	Ընդամենը	<Մարզի անվանումը>	<Մարզի անվանումը>	...	Ընդամենը	<Մարզի անվանումը>	<Մարզի անվանումը>	...				
<Ծրագրի դասիչը>	<Ծրագրի անվանումը>																				
	<Միջոցառման դասիչը>																				
																				
.....																					

Հավելված N 10. Ամփոփ ֆինանսական պահանջներ ՄԺԾԾ Ժամանակահատվածի համար

Աղյուսակ 1. Ծրագրերի և միջոցառումների գծով ամփոփ ֆինանսական պահանջներ 2020-2022 թթ համար

(հազ. դրամ)

Ծրագրային դասիչը		Ծրագրի/միջոցառման անվանումը	Գոյություն ունեցող պարտավորությունների գծով հաշվարկված (ճշգրտված) ծախսերը ⁷ (հազ. դրամ)			Ծախսային խնայողության գծով ամփոփ առաջարկը ⁸ (հազ. դրամ) (-)			Նոր նախաձեռնություններ (հազ. դրամ) (+)			Միջոցառման գծով ամփոփ ծախսերը ⁹ (հազ. դրամ)		
Ծրագիր	Միջոցառում		2020թ	2021թ	2022թ	2020թ	2021թ	2022թ	2020թ	2021թ	2022թ	2020թ	2021թ	2022թ
Պարտադիր ծախսերին դասվող միջոցառումներ														
1092		ՀՀ սահմանադրական դատարանի գործունեության ապահովում	728909.0	737212.4	744009.8							728909.0	737212.4	744009.8
	11001	ՀՀ սահմանադրական դատարանի գործունեության և սահմանադրական արդարադատության ապահովում	714617.0	719757.3	729421.4							714617.0	719757.3	729421.4
	11002	ՀՀ սահմանադրական դատարանի պահուստային ֆոնդ	14292.0	14455.1	14588.4							14292.0	14455.1	14588.4
Հայեցողական ծախսերին դասվող միջոցառումներ (շարունակական բնույթի)														
		<Ծրագրի անվանումը>												
		<Միջոցառման անվանումը>												
		<Միջոցառման անվանումը>												
Հայեցողական ծախսերին դասվող այլ միջոցառումներ														
		<Ծրագրի անվանումը>												
	31001	ՀՀ սահմանադրական դատարանի տեխնիկական հագեցվածության		3000.0									3000.0	

⁷ Ներկայացվում է գոյություն ունեցող պարտավորություններն դասվող միջոցառումների գծով հաշվարկված ծախսերն (առանց ծախսային խնայողությունների վորաբերյալ առաջարկների ներառման):

⁸ Ներկայացվում է գոյություն ունեցող պարտավորություններն դասվող միջոցառումների գծով ծախսային խնայողության վերաբերյալ ամփոփ առաջարկը:

⁹ Ներկայացվում է միջոցառման գծով առաջարկվող ծախսերը՝ ծախսային խնայողությունների և նոր նախաձեռնությունների վերաբերյալ առաջարկները ներառած: Այն հավասար է փոխալ միջոցառման գծով նախորդ սյունակներում համապատասխան փարվա համար ներառված ցուցանիշների հանրագումարին:

		բարելավում												
		<Միջոցառման անվանումը>												
		<Միջոցառման անվանումը>												

Աղյուսակ 2. Հայտով ներկայացված՝ 2020-2022թթ ընդհանուր ծախսերի համեմատությունը ՀՀ 2019թ. պետական բյուջեի և 2019-2021թթ. ՄԺԾԾ հետ

(հազար դրամներով)

	2019թ.	2020թ.	2021թ.	2022թ.
1. Պետական մարմնի գծով 2019-2020 ՄԺԾԾ-ով հաստատված և 2022թ. համար սահմանված ֆինանսավորման ընդհանուր կողմնորոշիչ չափաքանակները	X	728909.0	737212.4	744009.8
2. <<<< 2019թ. պետական բյուջեի մասին>> ՀՀ օրենքով պետական մարմնի գծով սահմանված ընդհանուր հատկացումները	725472,9	X	X	X
3. Ընդամենը հայտով ներկայացված ընդհանուր ծախսերը՝ 2020-2022 թթ. ՄԺԾԾ համար (տող 3.1 + տող 3.2 + տող 3.3.)	X	728909.0	737212.4	744009.8
3.1 Գոյություն ունեցող ծախսային պարտավորությունների գնահատում 2020-2022 թթ. ՄԺԾԾ համար (առանց ծախսային խնայողությունների վերաբերյալ առաջարկների ներառման)	X			
3.2 Ծախսային խնայողությունների գծով առաջարկները (-) նշանով	X			
3.3 Նոր նախաձեռնությունների գծով ընդհանուր ծախսերը	X			
4. Տարբերությունը ՀՀ 2019թ. պետական բյուջեի համապատասխան ցուցանիշից (տող 3 - տող 2)	X	728909.0	737212.4	744009.8
5. Տարբերությունը 2019-2020 ՄԺԾԾ-ով հաստատված և 2022թ. համար սահմանված ֆինանսավորման կողմնորոշիչ չափաքանակներից (տող 3-տող 1)	X	0	0	0

ՄԺԾԾ ԺԱՄԱՆԱԿՎԱՏՎԱԾՈՒՄ ՀՀ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

1. ՈԼՈՐՏԸ

ՀՀ սահմանադրական դատարանը Հայաստանի Հանրապետության իրավակարգում ապահովելով Սահմանադրության գերակայությունը և անմիջական գործողությունը, որպես ռազմավարական առաջնահերթ խնդիր Հայաստանի Հանրապետությունում իրականացնում է սահմանադրական արդարադատություն:

2. ՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԹԻՐԱԽՆԵՐԸ

ՀՀ սահմանադրական դատարանն օրենքով սահմանված կարգով շարունակելու է որոշել օրենքների, Ազգային ժողովի որոշումների, Հանրապետության Նախագահի հրամանագրերի, կառավարության, վարչապետի, ՏԻՄ որոշումների, մինչև միջազգային պայմանագրերի վավերացումը նրանցում ամրագրված պարտավորությունների համապատասխանությունը ՀՀ սահմանադրությանը, ինչպես նաև լուծելու է հանրահավաքների արդյունքների ու պարզամավորների ընտրությունների արդյունքներով ընդունված որոշումների հետ կապված վեճերը:

3. ՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ԾԱԽՍԱՅԻՆ ԾՐԱԳՐԵՐԸ ԵՎ ԾԱԽՍԱՅԻՆ ԳԵՐԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

ՀՀ սահմանադրական դատարանի գործունեության ապահովում ծրագրով նախատեսված ՀՀ սահմանադրական դատարանի առաջնահերթ ռազմավարական նպատակներն են.

- . բարձրացնել սահմանադրական արդարադատության արդյունավետությունը, ապահովել Հայաստանի Հանրապետությունում սահմանադրության գերակայությունն ու անմիջական գործողությունը,
- . իր գործունեությամբ նպաստել սահմանադրության և նրանում ամրագրված իրավունքների ու պարտավորությունների նկատմամբ հասարակության վստահության բարձրացմանը,

. սահմանված կարգով որոշում կայացնել օրենքների, Ազգային ժողովի որոշումների և այլ նորմատիվ ակտերի սահմանադրությանը համապատասխանության մասին,

. շարունակել Հանրապետությունում իրավունքի գերակայության ապահովման ուղղությամբ գործունեությունը:

Հիմնական գերակա վերջնական արդյունքները, որոնց վրա գերատեսչությունը ձգտում է ներազդել, նրանց իրագործման ռազմավարությունով ՀՀ սահմանադրական դատարանը հեղուկ կլինի հետևյալ արդյունքներին, մասնավորապես՝

Օրենքով սահմանված կարգով որոշել օրենքների, Ազգային ժողովի որոշումների, այլ նորմատիվ ակտերի համապատասխանությունը Սահմանադրությանը, մինչև վավերացումը որոշել միջազգային պայմանագրերում ամրագրված պարտավորությունների համապատասխանությունը ՀՀ սահմանադրությանը, լուծել հանրաքվեների հետ կապված վեճերը:

Սահմանադրական դատարանի այս լիազորությունը սահմանված է Սահմանադրությամբ և առաջնահերթ է հանդիսանում առաջիկա տարիների համար:

4. ՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ԾԱԽՍԵՐԻ ԳՆԱՀԱՏԱԿԱՆԸ

ՀՀ սահմանադրական դատարանի գործունեության ապահովում ծրագրի իրականացման արդյունքում ակնկալվում է՝ Օրենքով սահմանված կարգով լուծելով ընդունված որոշումների, օրենքների, իրավական այլ ակտերի սահմանադրությանը համապատասխանությունը՝ ապահովելով նրանց արդյունավետ գործողությունը: